

สวัสดิการชุมชน ตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ

ตำบลบ้านขาม อำเภอจตุรัส จังหวัดชัยภูมิ มีจำนวนครัวเรือนกว่า 200 ครอบครัวยุคประชาชนกว่า 1,000 คน ส่วนใหญ่มีอาชีพทำนาปีละครั้งโดยอาศัยน้ำฝนจากธรรมชาติและเขื่อนลำนันธุ์ ทำให้มีรายหลักเป็นรายปี ในช่วงฤดูแล้งส่วนใหญ่จะออกไปทำงานรับจ้างทั่วไปในอำเภอหรือพื้นที่ใกล้เคียงความสัมพันธ์ของคนในชุมชนเป็นเครือญาติกัน อยู่กันอย่างพี่น้องอย่างนอ่ง เป็นชุมชนชาวพุทธมีวัดเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวบ้าน ส่วนการเมืองการปกครองมีผู้ใหญ่บ้านและคณะกรรมการหมู่บ้านเป็นแกนนำสำคัญในชุมชนเหมือนกับวิถีชีวิตของชาวอีสานทั่วไป

เดิมชุมชนบ้านขามมีการจัดตั้งกองทุนประมาณ 11 กองทุน แต่ละกองทุนแยกส่วนกันอย่างชัดเจน เมื่อปี 2546 จึงได้นำกองทุนมาบูรณาการร่วมกันเพื่อให้ชาวบ้านได้ร่วมคิด ร่วมทำ เข้าถึง และสามารถแก้ไขปัญหาให้ชาวบ้านได้จริงๆ จึงเป็นที่มาของการบูรณาการทุนมาก่อนเดียวกัน โดยกองทุนสวัสดิการชุมชนเป็นหนึ่งในกองทุนนั้นด้วย

ในอดีตกองทุนของตำบลบ้านขามมีการช่วยเหลือสมาชิกในกองทุนโดยกรณีที่ไม่พบแพทย์จะได้รับสวัสดิการค่าห้องพยาบาลคืนละ 100 บาท แต่เป็นครอบครัวและต้องเบิกได้ไม่เกิน 3 ครั้ง ครั้งละ 300 บาท พบว่าจากสถิติที่เก็บไว้ มีคนป่วยประมาณ 6 คนต่อเดือน จนเกิดเป็นความภาคภูมิใจที่มีสวัสดิการดูแลกัน แต่เมื่อมีคนป่วยเพิ่มมากขึ้น จึงกังวลว่าหากเอากลุ่มสวัสดิการชุมชนมาแปะไว้กับกลุ่มออมทรัพย์อย่างเดียว หากกลุ่มออมทรัพย์ล้ม กลุ่มสวัสดิการชุมชนต้องล้มตามอย่างแน่นอน ดังนั้นจึงเกิดโครงการที่ให้สมาชิกลดรายจ่ายลงวันละ 1 บาท เพื่อมาจัดสวัสดิการร่วมกัน ในปี 2548 โดยนำผลกำไรจากกลุ่มออมทรัพย์ที่ได้ตั้งกันมาก่อนหน้านั้นจำนวน 20,000 บาท มาก่อตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชน เมื่อวันที่ 7 มกราคม 2548 มีสมาชิกแรกเริ่ม 350 คน มีเงินออมรวม 39,185 บาท

ผู้สมัครเป็นสมาชิกกองทุนสวัสดิการต้องเสียค่าสมัครรายละ 15 บาท โดยสมาชิกสามารถออมเงินเพื่อสวัสดิการได้ 2 รูปแบบ คือ ประเภทรายปี สมาชิกที่พร้อมด้านการเงิน โดยส่งเงินล่วงหน้าเป็นรายปี 365 บาท และออมเป็นรายเดือน สมาชิกส่งเป็นเดือนๆละ 30-31 บาท

กองทุนสวัสดิการจัดสรรเงินกองทุนออกเป็น 3 ส่วน คือ 50 เปอร์เซ็นต์จัดสวัสดิการให้กับสมาชิก 20 เปอร์เซ็นต์เป็นกองทุน และอีก 30 เปอร์เซ็นต์เป็นเงินลงทุนธุรกิจ และการศึกษา โดยมีสวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิก ดังนี้

- **เกิด** ให้ลูกที่เกิดใหม่ 500 บาท แม่นอนโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท ไม่เกิน 5 คืน ปีละไม่เกิน 2,000 บาท
- **แก่** สัจจะครบ 15 ปี อายุ 60 ปี ได้บำนาญเดือนละ 200 บาท
- **เจ็บ** นอนโรงพยาบาลได้คืนละ 100 บาท ไม่เกิน 10 คืน
- **ตาย** สัจจะ 180 วันตาย ได้ค่าทำศพ 2,500 บาท
สัจจะ 365 วันตาย ได้ค่าทำศพ 5,000 บาท
สัจจะ 730 วันตาย ได้ค่าทำศพ 10,000 บาท

หลังจากนั้นจะเพิ่มให้ปีละ 1,000 บาท แต่ไม่เกิน 20,000 บาท

โดยสวัสดิการที่จัดให้กับสมาชิกจะมีความต่างกันระหว่างคนที่เป็สมาชิกกองทุนสวัสดิการชุมชน และคนที่ไม่ได้เป็สมาชิกสวัสดิการชุมชน (แต่เป็สมาชิกกองทุนบูรณาการ) เช่น สวัสดิการเจ็บป่วย คนที่เป็สมาชิกกองทุนสวัสดิการจะได้รับความช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลคึนละ 100 บาท ไม่เกิน 10 คึนต่อปี สำหรับคนที่ไม่ได้เป็สมาชิกกองทุนสวัสดิการจะได้รับความช่วยเหลือค่ารักษาพยาบาลคึนละ 50 บาท ไม่เกิน 10 คึนต่อปี เป็ต้น

สำหรับการบริหารกองทุนมีคณะกรรมการย่อยแต่ละกองทุน โดยมีผู้รับผิดชอบกลุ่มละ 9 คนคัดเลือกจากหลายหลายอาชีพ เช่น ข้าราชการบำนาญ อบต. พระสงฆ์ นอกจากนั้นเป็คนในชุมชนที่ถูกคัดเลือกมาเป็ตัวแทน ซึ่งไม่มีค่าตอบแทนให้กับคณะกรรมการ เนื่องจากคณะกรรมการแต่ละคนต้องเป็ผู้ที่มีจิตสาธารณะ และต้องเข้าใจว่าการจัตั้งสวัสดิการชุมชน ที่เป็การทำงานเพื่อสังคม และการให้คือหัวใจของสวัสดิการชุมชน ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านขาม มีการสนับสนุนให้ชาวบ้านทำแผนพัฒนาชุมชนเรื่องการจัตั้งสวัสดิการชุมชน เสนอมายัง อบต. เพื่อจัจัดทำแผนพัฒนาชุมชนระดับตำบล ทั้งนี้มีการสมทบงบประมาณให้กับกองทุนสวัสดิการชุมชนรวมเป็เงิน 200,000 บาทแล้ว

ประทุม บุญรัตน์ รองประธานกลุ่มกองทุนสวัสดิการชุมชน กล่าวว่ “มีการจัตั้งสวัสดิการแก่สมาชิก อยู่ 11 ประเภท ได้แก่ การเกิด ทำขวัญบุตร 500 บาท แมนอนโรงพยาบาลให้คึนละ 100 บาท แก่(เมื่อกองทุนหมีอายุ 15 ปี) เดือนละ 200 บาท เจ็บนอนโรงพยาบาล คึนละ 200 บาท ปีละไม่เกิน 10 คน ตาย(เมื่อออม 180 วันขึ้นไป) 2,500 บาท ไม่เกิน 20,000 บาท ทุนการศึกษาตามระดับชั้น ผู้พิการ เดือนละ 200 บาท ผู้สูงอายุมีการเยี่ยมประจำปี ยืมประกอบอาชีพ 5,000 บาท ยืมจัตงาน 10,000 บาท ยืมส่งสถาบันการเงินไม่เกิน 50,000 บาท ทุนฉุกเฉินไม่เกิน 4,000 บาท นี้คือรูปแบบการให้สวัสดิการชุมชน”

ปัจจุบันชุมชนกองทุนสวัสดิการชุมชนมีสมาชิก 786 คน เงินกองทุน 1,121,237 บาท ซึ่งผลลัพธ์ของการจัตั้งกองทุนสวัสดิการชุมชนไม่ได้มีเพียงการช่วยเหลือกันด้านเงินทองเท่านั้น แต่ก่อให้เกิดความสมัคสมานย์สามัคคี ความเอื้ออาทร ความเป็นพี่เป็น้องกัน เป็ห่วงกันมากยิ่งขึ้น ทำให้วัฒนธรรมที่ถูกลืมนไปเริ่มกลับคึนมา จะเห็นว่าพอมมีคนป่วยก็จะมีการไปเยี่ยม ไปให้กำลังใจ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้คือ พอเราทำสวัสดิการแล้วเปลี่ยนวิธีคิดของคนก็คือ เมื่อก่อนคนเหล่านี้รอรับอย่างเดียว พอเรามาทำตรงนี้คนนี้ก็เปลี่ยนวิธีคิดมาเป็คนให้บ้าง เปลี่ยนวิธีคิดจากคนที่ได้รับอย่างเดียวมาเป็คนให้ มันก็เริ่มเปลี่ยนวิธีคิดของคนจากคนเห็นแก่ตัวมาเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

ผู้ประสานงาน ประจวบ แต่งทรัพย์ 081-976-7182